

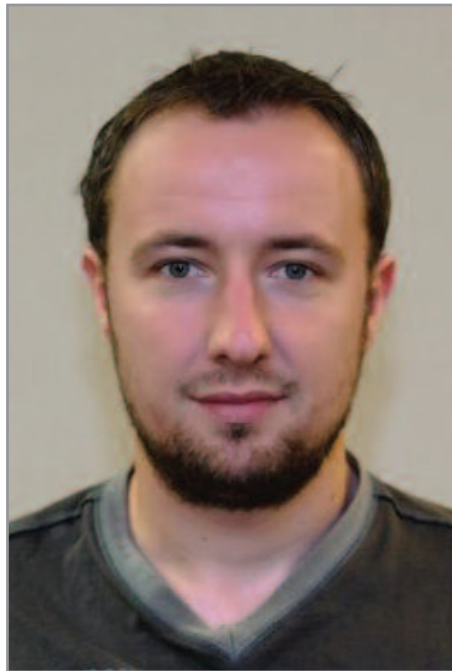
Ó Chois Fharraige go Chicago

Dr. Eoghainín Ó hAinmhire

Fáilte go tír na saor,” a deir sé. Samhradh 2010, Chicago, Illinois agus ceann scríbe domsa agus mo bhaile nua. Tháinig mé anseo os cionn cúig bliain ó shin le bheith in éindí le mo ghrá geal agus chun tús a chur le mo chuid staidéar ar dhochtúireachta san eolaíocht. Ag Ollscoil Illinois i Chicago (UIC) a bhí mé le mo staidéar a dhéanamh i gCógaisíocht Bhiteicneolaíochta (pharmaceutical biotechnology). Saol nua, tír nua, cultúr nua. Cé go raibh na féileacáin ag cur dinglis i mo phutóga ag an tús, smaoinigh mé ar na sean-imircigh a tháinig anseo thar na blianta le meall mór ina gcroíthe mar nach bhfeicfidís an baile go deo arís. Ní raibh rudaí chomh dona sin i mo chás féin. Bhí go leor feicthe agam faoi Mheiriceá sna scannáin agus ní mór dom anois mo bhealach a dhéanamh anseo idir an t-olc agus an mhaith.

An chéad rud a thug mé faoi deara maidir le Chicago ná go bhfuil gach rud ollmhór - na carranna, na bóithre, na foirgnimh agus go háirithe an eitic oibre. Bhí gach rud ag gluaiseacht go tapaí, bhí an cosúlacht air go raibh deifir ar chuile dhuine i gcónaí. Mura bhfuil tú ag bogadh chomh sciobtha céanna leo tá tú sa bhealach orthu! Feictear dom go minic go bhfuil gach duine ag iarradh an dréimire a dhreapadh ar dhroim na gcomharsan le go mbeidh siad i mbarr a réimse féin ar an hap. Difríocht ollmhór domsa le hais saol Chois Fharraige. Seo cultúr nua Mheiriceá, aisling Mheiriceánach, ach caithfidh tú é a thuilleamh. Más duine óg tú le go leor splanc agus misnigh, seo an cultúr is fearr chun ardchaighdeán feabhais a léiriú. Murach é ní bheinn in ann a bheith ar bharr mo rang agus an PhD a bhí uaim a chríochnú taobh istigh de chúig bliain agus caithfidh mé a rá gur bhain mé taitneamh agus pléisiúr as chuile nóiméad de. Anois tá post nua dúshlánach faighte agam in Ollscoil Washington, le comhaltacht ón bhForas Náisiúnta Sláinte (NIH) anseo.

Ach céard é fíorchultúr Stát Aontaithe Meiriceá? I mo thuairim, tá beagán míthuisceana sa bhaile ar céard

Eoghainín Ó hAinmhire

é cultúr Meiriceá. Tar éis os cionn cúig bliana a chaitheamh anseo, tá mé ag ceapadh go bhfuil tuiscint níos fearr agam anois ar an bpobal agus nósanna imeachta anseo ná mar a bhí nuair a tháinig mé ar dtús. Deirtear go bhfuil na Stáit Aontaithe ar ceann de na tíortha is ilchultúrtha ar an domhan bunaithe ar an mbunreacht agus ar an traidisiún daonlathach atá acu. Gan amhras is cumhacht mhór dhomhanda í, tá sí chun tosaigh ó thaobh na heacnamaíochta de agus gan amhras tá tionchar ag Meiriceá ar gach rud a

tharlaíonn ar fud an domhain. Cé gur tír mhór í Meiriceá, déantar dearmad go minic gur tír í atá óg i gcomhthéacs thíortha na hEorpa agus téann an anabaíocht seo - i dtéarmaí cúlra stairiúil - go mór i bhfeidhm ormsa i gcónaí.

Bunaíodh na Stáit Aontaithe dáiríre i 1776, nuair a bhris an choilíneachtaí leis an máthairthír agus tugadh aitheantas don náisiún nua tar éis Chonradh Phárais 1783 agus scríobhadh bunreacht Mheiriceá. Ag an am sin thosaigh Meiriceá ag fás agus ag forbairt. Ach taobh amuigh de na bundúchasaigh, is inimircigh an chuid is mó den daonra anseo nó de shliocht na daoine a tháinig chun na tíre seo. Mar sin is as áit éigin eile ar bhealach, an chuid is mó den daonra anseo agus go deimhin tá tionchar ollmhór aige seo ar mheon agus cultúr na ndaoine. Tá an oiread Meiriceánach ann le sloinnte éagsúla atá go seasta ag lorg a gcuid fréamhacha agus a sinsear mar níl a fhios acu dáiríre cé hiad féin. Tá codarsnacht ollmhór idir an méid sin agus na hÉireannaigh a bhfuil stair fhada againn agus aitheantas láidir ag dul siar i bhfad.

Cé go bhfuil sé ráite go bhfuil na Stáit Aontaithe ar cheann de na tíortha is ilchultúrtha ar fud an domhain le stair na saoirse ann - saoirse ó na Sasanaí, saoirse ón sclábhaíocht, saoirse ó chiníochas, is náisiún gan fréamhacha í Meiriceá ar go leor bealaí freisin i mo thuairim. Níl aon fhéiniúlacht eitneach ‘Meiriceánach’ ann lasmuigh den bheagán dúchasach atá fágtha. É sin ráite, tá pobal Mheiriceá neamhspleách agus bródúil mar a bhíonn le feiceáil ar an 4 Iúil gach bliain. Rugadh an tír mar thoradh ar choimhlint ar son na saoirse, rud a thuigeann muid féin go maith sa bhaile.

Maireachtáil i Meiriceá

Mar Éireannach i mo chónaí i Meiriceá bhí sé aisteach ar dtús. Tá níos mó daoine ina gcónaí i Chicago agus na fobhailte ná mar atá in Éirinn ar fad. An rud is mó a airím uaim ná mo phobal féin agus mo chlann i gCois Fharraige. Níl an ceangal céanna anseo idir baill an teaghlaigh, fágann gasúir an baile ag aois measartha óg agus de bharr chultúr imirceach na Stát Aontaithe imíonn siad i bhfad ó bhaile. Ní bhíonn ionchur mór ag tuismitheoirí nó seantuismitheoirí i saol na ngasúr anseo i Meiriceá. Ar an gcaoi céanna níl gné láidir phobail anseo ach an oiread. Mar gheall air cé chomh mór is atá Meiriceá, an oiread daoine atá ina gcónaí ann agus nach bhfuil an cúlra ná an stair ann tá easpa aitheantais phobail anseo freisin. Uaireanta ní thuigimid an tábhacht a bhaineann le cur chuige pobail agus forbairt an phobail sa bhaile. Is rud fíorluachmhar é an caidreamh pobail níos dlúithe atá againn – go háirithe in áiteanna

faoin tuath – is ar scáth a chéile a mhaireann muid, mar a deir an seanfhocal.

Ó na críocha seo feicim anois céard é an tírghrá, an grá dár gcultúr féin mar chuid de ghréasán ildathach, ilchultúrtha an domhain uile. Níl an domhan uile ag caint i dteanga amháin ná ag maireachtáil in aon eispéireas cultúrtha amháin. Ach táimid bródúil as oidhreacht ár dteanga féin, comharsana a thugann cúnamh dá cheile le saol níos fearr a bheith acu, teaghlaigh a fhanann dílis dá chéile i gcónaí, pobail atá dílis agus fírinneach d'oidhreacht na teanga, d'oidhreacht na tíre (an spórt, an eaglais, an stair), chun ár gcultúr a chosaint agus a choinneáil beo. Ní thuigeann mórán daoine taobh amuigh den tír, cé chomh bródúil agus buíoch dár n-oidhreacht agus dár dteanga atá muintir na hÉireann, go háirithe muintir Chonamara. Tá an grá agus an díograis sin níos tiomanta fós nuair atá duine i bhfad ó bhaile. Cuireann sé áthas an domhain orm nuair a

bhuailim le daoine as baile anseo i Chicago go bhfuil cúpla focail Gaeilge acu, daoine b'fhéidir nár labhair Gaeilge riamh liom sa bhaile. Agus anois agus muid mar chuid lárnach den Eoraip tá sé níos tábhachtaí fós ár saibhreas cultúrtha sainiúil sa Ghaeltacht a chaomhnú agus a chur chun cinn.

Faoi láthair tá mé féin agus mo bhean breá sásta anseo i Meiriceá, tír atá ag fás agus ag forbairt i gcónaí. Gan amhras tá go leor fadhbanna anseo – b'fhearr liom dúshláin a thabhairt orthu - ach tá go leor buntáistí leis an saol sa tír seo freisin. Go deimhin fanfaimid tamall eile anseo ach tá i gceist againn dul siar nuair a bheidh an t-am ceart. Tá go leor le foghlaim agamsa sa tír seo fós agus mar a deirtear sa seanfhocal 'an té a bhfuil builín aige gheobhaidh sé scian lena ghearradh'. Ach creidim freisin go bhfuil go leor le foghlaim againn ón seanchas agus cá háit níos fearr leis an fhoghlaim sin a dhéanamh ná thiar sa mbaile!

Lá a bpósta i Chicago